

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

1 - '90

De Wouwse gemeenteraad anno 1890

Allerlei zaken houden in 1890 de gemeenteraad en zijn dagelijks bestuurders bezig. Grote en kleine problemen en zaken die tot een probleem gemaakt worden. Had de gemeente Wouw een paar jaar daarvoor al eens een flinke aanvaring met het Steenbergse gemeentebestuur, dit jaar verslechterd de relatie met een andere buurgemeente, Roosendaal, zienderogen. Via een aantal boze brieven over uitkeringen aan inwoners 1) was in 1889 al te konstaten dat de verhouding tussen Wouw en Roosendaal niet best was. Als daar in 1890 het probleem bijkomt van de kinderen uit Vroenhout, die in Wouw de school bezoeken en waardoor het Wouwse gemeentebestuur zich genoodzaakt ziet extra leerkrachten uit de gemeentekas aan te trekken is de boot helemaal aan. Overigens zijn er dit jaar nog wel meer perikelen op onderwijsgebied, waaruit de Wouwse zuinigheid blijkt.

In 1890 wordt de klinkerweg van Wouw naar de Spellestraat eindelijk gerealiseerd en tegelijkertijd wordt een koolasweg door de Kleine Spellestraat gerealiseerd. Plannen worden ontwikkeld voor een nieuw brandspuithuis en de verbouwing van het raadhuis. Ook heeft de burgemeester als hoofd van de politie nog al wat uit te staan met zijn veldwachters en stropers. En tenslotte wordt heel Nederland, en daarmee ook Wouw, in diepe rouw gedompeld door het overlijden van Koning Willem III. De Wouwse gemeenteraad komt zelfs in een extra vergadering bijeen om een rouwbeklag te schrijven aan de Koningin.

HET OVERLIJDEN VAN KONING WILLEM III.

Op 25 november 1890 wordt bekend gemaakt dat Koning Willem III overleden is. Zijn overlijden kwam niet geheel onverwacht, want al meer dan een jaar werd volop gespeculeerd over de gezondheidstoestand van Zijne Majesteit 2). Als de koning overlijdt besluiten B.en W.om, overeenkomstig de

4

wens in de provinciale bladen, de klokken te luiden, publieke vermakelijkheden te verbieden en de gemeenteraad op zaterdagochtend 29 november bijeen te roepen voor het opmaken van een rouwbeklag. 3) Het agendapunt van de raadsvergadering wordt als volgt omschreven: "Rouwbeklag aan Hare Majesteit de Koning-weduwe ten gevolge van het afsterven van Zijne Majesteit, onze geëerbiedigde Koning". Zonder discussie stelt de raad de volgende brief vast 4):

Mevrouw!

"De Raad der gemeente Wouw, doordrongen van het onherstelbaar verlies, hetwelk ons Koninklijk Huis en het geheele Nederlandsche volk getroffen heeft door het afsterven van onze veelgeliefden Koning, Uwer Majesteits Doorluchtigen Gemaal, en wiens meer dan 40 jarige regeering zich kenmerkte door rust en vrede voor ons Vaderland, biedt Uwe Majesteit de verzekering aan, dat de ingezetenen van Wouw met diepen en weemoedigen rouw vervuld zijn door het smartelijk verlies, hetwelk ons Vaderland getroffen heeft en rekent het zich als duren plicht te verklaren, dat hij zich met trouw en gehechtheid schaart om den troon van Hare Majesteit Koningin Wilhelmina".

ROOSENDAALSE KINDEREN NIET WELKOM OP WOUWSE SCHOLEN.

De perikelen over de vraag welke gemeente nu toch verantwoordelijk is voor de armenzorg van inwoners die vertrekken, slepen zich in 1890 voort. Een jaar daarvoor werd de hulp van Gedeputeerde Staten al ingeroepen om te bewerkstelligen dat Roosendaal zijn weigerachtige houding zou laten varen om oud-Wouwenaar Theo Verbeek van bijstand te voorzien 5). En ook dit jaar is het weer raak. Er wordt nu zelfs een brief op poten geschreven naar Gedeputeerde Staten om zich te beklagen over de "praktijken" van de gemeente Roosendaal. Daarbij staat de verzuchting dat de problemen steeds weer uit Roosendaal komen, terwijl er geen klachten over Wouw van omliggende gemeenten zijn. Integendeel, vanuit Bergen op Zoom is er zelfs lof over de houding van het Wouwse gemeentebestuur 6). Ditmaal gaat het om ene Pieter Maalderij, die in april vanuit Wouw naar Roosendaal vertrokken is en zich gevestigd heeft bij zijn

N° 505/14

Indruup
C. Indring.

Wous, de 3de December 1898
Naar aandrading Wous mijne van 24 October
N° 406. hiermit slykt, dat Wous inge-
dring ingangen is een nieuw veran-
ken hangen de toelating van kinderen uit
Wous gemeente tot de openbare school alhier
aandagend, hebben wij de w^oll mede te
declen, dat in onze vergadering van 24 Oct.
bes lastvolledig uopang besloten is, de te-
scheende overeenkomst van 1884 op te leggen
tegen 1 Januari 1898. Wij verzachten de
Wous noten te willen nemen.

De Raad der gemeente
De Wouster
(get.) C. A. D. Vervollet
De Secretaris
(get.) J. J. J. J.

Brief aan de Roosendaalse raad, waarin de overeenkomst voor het toelaten van kinderen uit die gemeente op de Wouwe scholen opgezegd wordt.

dochter, "omdat hun gezin niet groot was en ten ander wellicht enigszins verlekkerd op het weinige geld dat Maalderij van de koopsom zijner woning getrokken had". Als dat geld eenmaal op is, klopt Maalderij in Roosendaal aan voor bijstand, maar hij wordt weer terug verwezen naar Wouw. Onder verwijzing naar de zaak Verbeek schrijven B.en W.aan het Roosendaalse gemeentebestuur een boze brief: "Wij vragen in gemoede, waar moet het heen, wanneer art.22 der Armenwet zoodanig wordt over het hoofd gezien? Zijn fondsen van het algemeen Armbestuur te Roosendaal, ter ondersteuning hunner behoeftigen niet toereikend dan geeft hun zulks nog geen recht, de armenzorg over hare ingezetenen aan andere gemeenten op te dringen". 7)

Eenzelfde brief wordt enkele weken later gericht aan Gedeputeerde Staten. Bij deze fricties is al eerder een frictie gekomen over Roosendaalse kinderen, die in Wouw de school bezoeken. Men is tot de konklusie gekomen dat het aantal onderwijzers aan de openbare school in Wouw met één vermeerderd moet worden wat ten laste van de gemeente Wouw komt. In de raadsvergadering legt burgemeester Daverveldt uit dat deze maatregel niet nodig zou zijn als de kinderen uit Vroenhout en het Landje van Nassau de Wouwse school niet zouden bezoeken. Met het oog op de geringe tegemoetkoming door Roosendaal wordt besloten een brief te schrijven met daarin het voorstel een nieuwe regeling aan te gaan. 8)

In die brief wordt gemeld dat buiten de aanstelling van een extra onderwijskracht Wouw zich ook gesteld ziet voor meubilair en schoolbehoeften". Roosendaal betaalt nog niet de helft per kind van Wouw voor kinderen die in Wouw onderwijs volgen. Het spreekt vanzelf dat deze toestand, waardoor onze inwoners moeten bijdragen voor het onderwijs der kinderen uit Uwe gemeente onhoudbaar is en niet is overeen te brengen met onze ambtseed", schrijven B.en W. 9)

Als het Roosendaalse gemeentebestuur vervolgens weigert een nieuwe regeling te treffen, zijn de Wouwse bestuurders zeer gedecideerd. De raad besluit de overeenkomst op te zeggen en Roosendaalse kinderen zijn vanaf 1 januari 1892 niet meer welkom op de Wouwse scholen. 10)

Rijtuigverhuurder.

HANDEL
in Tabak, Sigaren,
Koloniale-
en Grutterswaren.

Amst., 1ste Juni 1890

Rekening

voor

de Gemeente van

van P. G. van MANSFELD.

voor aan U'Ed. geleverd:

12 el katoen	10 30	5 40
lint en maatschoon		0 50
		5 90.

Rekening van P. van Mansfeld voor katoen en lint.

HET BEZUINIGEN OP DE ONDERWIJSSALARISSEN.

In het onderwijs houdt Wouw overigens toch de hand op de knip, wanneer er dit jaar twee vacatures voor een onderwijzer ontstaan, komt men op een lumineus idee: er blijkt zoveel aanbod aan onderwijzend personeel te zijn, dat het salaris best wat lager kan. Dus wordt nu een advertentie geplaatst voor twee onderwijzers die niet, zoals gebruikelijk, 550 gulden, maar slechts 400 gulden per jaar gaan verdienen. In september werden ze benoemd: L. Bellanger uit Bergen op Zoom aan de openbare school te Wouw en H. Plasman uit dezelfde stad aan de openbare school in Heerle. Ook meester Smulders uit Wouwse Plantage laat weer van zich horen. Hij beklaagt zich in een brief aan de raad over de onderwijzerswoning. Na een bespreking in de raad zal het college van B. en W. gevraagd worden de zaak maar verder af te handelen. 11)

Als reeds aangehaald, Wouw is zuinig op en met zijn onderwijs. Niet zo verwonderlijk overigens, want de gemeente dient het onderwijs zelf te bekostigen. En ook de ouders dragen een steentje bij. Gratis onderwijs, zoals we het nu kennen, bestaat niet. Per leerling wordt een ouderbijdrage geheven en met kinderrijke gezinnen van honderd jaar geleden kon dat aardig oplopen. Het is dus ook geen wonder dat het schoolverzuim vroeger groot was. Vooral in de oogsttijd hield men de kinderen liever thuis. Het kostte niets, integendeel, de arbeid van de kinderen leverde nog een centje op. In juli stelt de raad een nieuwe heffing voor het schoolgeld vast. Het onderwijs voor de laagste klassen zal 30 cent per maand bedragen en voor de hoogste 60 cent. Als men twee of meer kinderen op school heeft, betaalt de eerste het volle bedrag en elk volgend kind een dubbeltje minder, met dien verstande dat voor de laagste klassen nimmer minder dan 20 cent en de hoogste nooit minder dan 40 cent betaald kan worden. Het herhalingsonderwijs kost twee kwartjes, delen van een maand tellen voor een hele maand en de zomervakantie wordt de helft betaald. Uit de heffing valt overigens wel enig mededogen met de minder draagkrachten. Er is namelijk een artikel ingevoegd dat "bedeelden en zij die onvermogens zijn naar het oordeel van B. en W. vrijgesteld zijn van de heffing. Minvermogenen zijn

Gemeente WOUW.

Bevelschrift van Betaling.

(Plaats voor de stempeling.)

De ONTVANGER der Gemeente Wouw

zal betalen aan

L. G. van Mansfeldt a.l.
daar

wegens

lucratie en slaggeschiedenis
loon van een vlag voor het Raadhuis

de som van

Tijf gulden negentig
cent

volgens aangehechte nota.

Dit bevelschrift wordt, mits behoorlijk voor voldaan geteekend en van de bovengemelde bescheiden voorzien, in de rekening over het jaar 1890 geleden.

WOUW, den 28 Juni 1890.

Burgemeester en Wethouders,

VOORZITTER.

WETHOUDER.

SECRETARIS.

Model lett. E.

N°. 32.

Dienstjaar 1890.

HOOFDSTUK 2.

AFDEELING 2.

ARTIKEL 2.

VAN DE BEGROOTING,
goedgekeurd bij besluit
van Gedeputeerde Staten
van 28 November 1889,
G, n°. 137/3.

Zegge f 5.90.

N°. 108 van het Journaal.

Voldaan

den 30 Juny 1890.

L. G. van Mansfeldt

Bevelschrift van betaling voor het maken van een vlag voor het raadhuis.

voor de helft vrijgesteld. 13)

De invordering tenslotte dient door de schoolhoofden te geschieden. Van elke vijfde van de maand moeten zij een alfabetische lijst inzenden. In de archieven is nu nog aardig te achterhalen welke leerlingen voor welke bedragen in die tijd de scholen bezochten.

HET BRANDSPUITHUIS.

Een stevig onderwerp van discussie vormt in 1890 in de Wouwse gemeenteraad het brandspuithuis, oftewel de brandweergarage. De brandmeesters hebben zich erover beklaagd dat het huidige gebouw niet al te best is. Ook de burge-meester meldt dat er behoefte bestaat aan een nieuw gebouw, maar dan wel een, dat een "sieraad" voor het dorp is: een geheel nieuw gebouw volgens plan van een bouwkundige. Nog al wat raadsleden voelen zich in eerste instantie geroepen zich te roeren over het onderwerp. De heer Philips ziet graag dat er twee schetstekeningen gemaakt worden, waaruit de raad een keuze kan maken, en raadslid Elst vindt dat er eerst maar eens over de plaats gediscussieerd moet worden alvorens over tekeningen gesproken wordt. Om de discussie niet eindeloos voort te laten duren, besluit de raad tot een nader onderzoek. 13) Een week of zes later delen B. en W. mee dat er geen beter terrein dan het huidige voorhanden is. Maar waarom zou je geld uitgeven aan een bouwkundige? Na wat heen en weer gepraat wordt geredeneert dat het raadslid J. B. Raaijmakers eigenlijk ook wel een schetstekening en begroting kan maken, waarmee hij instemt. Inmiddels wordt al wel besloten een bedrag van f 1150,-- op de begroting van 1891 op te nemen teneinde het brandspuithuis en het gemeentehuis te kunnen verbouwen. 14)

Als de tekeningen overlegd worden, is de raad akkoord en wordt het college opgedragen in het volgende jaar voort te gaan met realisering. In 1891 zal echter blijken dat de besluitvorming nogal voorbarig was, want er ontstaat een geheel nieuwe discussie.

Het gaat er trouwens niet altijd even gemakkelijk aan toe in de Wouwse raad. Een enkele keer reichten de ruggen zich uitdrukkelijk. Bijvoorbeeld bij de bespreking van de begroting voor 1891. Een voorstel om 25 gulden extra te ra-

BIJLAGE DER REKENING N°. 43

PROVINCIE

Noordbrabant

GEMEENTE

Worm

Dienst 1890.

V HOOFDSTUK.
I AFDEELING.
1 ARTIKEL.

De ONTVANGER der gemeente *Worm*
verklaart, dat op den post onder voormeld artikel der begrooting van den jare
1890 uitgetrokken ter somma van f *61500* =
wegens ⁽¹⁾

Opbrengst van geldleningen

waarvan de heffing is toegestaan bij ⁽²⁾

is ontvangen eene som van *twee en zestig duizend negen en vijftig*
gulden *vijf* cent.

Worm den *1 Juli* 1891.

De Ontvanger voornoemd,

J. Deeken

Gezien en na vergelijking met het betrokken
Register deugdelijk verklaard door Burgemeester
en Wethouders der gemeente *Worm*,

C. J. van den Broek

De Secretaris,
Wethouder.

J. J. van der Vliet

Overzicht van de geldleningen die de gemeente in 1890 aangegeven is.

men als beloning voor de chef van de secretarie stuit op grote weerstand. Met acht tegen drie stemmen wordt het voorstel verworpen. 15)

De klinkerweg Wouw-Spellestraat wordt aan het begin van het jaar aanbesteed. Voor de somma van 15.688 gulden wordt het gegund aan G.W.Metsers te Ginneken. 16)

De aanbesteding geschiedt in het bijzijn van de Hoofdingenieur van Provinciale Waterstaat op 27 februari om 1 uur 's middags in het raadhuis. Dat een ambtenaar toen wel eens zat te slapen, bewijst de correspondentie. Op 27 januari was de Hoofdingenieur gevraagd welke data hem schikken om naar Wouw te komen voor de aanbesteding, maar de uitnodiging in het Correspondentieregister is al op 3 januari gedateerd. Kennelijk een vergissing en moet de datering 3 februari 1890 zijn. De aanleg van de weg verloopt voor spoedig. In oktober echter wordt Metsers gevraagd al herstellingen te verrichten aan de berm van de klinkerweg, omdat ze gevaar voor het verkeer opleveren. 17)

Met de klinkerweg wordt ook de Kleine Spellestraat meegenomen. Een opknappbeurt, waarnaar wethouder Luijkx informeert, kost te veel: 3000 gulden. Het voorstel van de voorzitter om een koolasweg aan te leggen tot voorbij "Den Triest" wanneer door de belanghebbenden het rijloon van zand en koolas wordt verricht of bekostigd, wordt met algemene stemmen aangenomen. 18)

Over het onderhoud van de wegen raakt het gemeentebestuur weer eens in de clinch met de familie de Caters. Voor de aanleg van een spoorlijn op de weg "van Raaijmakers naar de Plantage langs de Zoom" is vergunning gegeven onder voorwaarde dat de weg onderhouden wordt. Kennelijk is men in gebreke gebleven want de erven De Caters krijgen een brief dat de weg in zo'n slechte toestand is, dat deze binnen acht dagen in rijdbare toestand gebracht moet worden op straffe van intrekking van de vergunning. 19)

Met negen stemmen voor en één blanco wordt wethouder Luijkx in 1890 voor een nieuwe ambtstermijn herkozen. 20) Burgemeester Daverveld vraagt de Commissaris van de Koning in juli verlof om vanaf de dertigste van die maand een buitenlandse reis te maken in het belang van zijn gezondheid. 21)

Tenslotte geeft de burgemeester inlichtingen aan de Commis-

De peccijene staat wijzen oeffening
der geldlening ten laste der ge-
meente Hoornd, in 1890 aang.
gaen, groot nominaal f 62560.

Volg. num. met.	Namen, besp. en woonplaatsen der inschijver.	Rental gegrunde aan deeln. af 500.	Kous waarvan gegrunde na afn. van 1/25 tenm. aan de afn.	Leuvend beslag der storting.	
1	J. Buyke, kassier te Ronsaal	5	100 1/4	2506	25
2	Dyckhoff	15	99 1/2	7434	37 1/2
3	H. Kaas, kassier Ronsaal	31	99 1/2	15364	37 1/2
4	Geb. Fick, kassier te Dorckhout	2	99 1/4	992	50
5	Algemeen Ombestuur te Hoornd	1	100	500	.
6	Hetjelfke	2	99 1/2	993	75
7	J. Buyke, kassier te Ronsaal	12	99 3/4	5985	.
8	Dyckhoff	15	99 1/100	7430	25
9	H. Kaas, kassier Ronsaal	30	99 3/100	14098	.
10	Dyckhoff	3	99 1/100	1486	05
11	Geb. Fick, kassier te Dorckhout	4	99 1/4	1985	50
12	J. Deakker, particulier te Hoornd	2	99 3/100	993	20
13	Het Algemeen Ombestuur te Hoornd	2	99 3/100	993	20
14	A. Krensack, landbouwer te Kruisland	1	99 3/100	496	60
Totaal				62059 05	
				Alm.	

Overzicht van de leningen uit 1890

4
saris over kapelaan Klep te Heerle. Hij laat weten dat deze "gedurende de tijd die hij te Heerle als kapelaan fungeerde wegens ziekte (zwaarmoedigheid) verhinderd was zijn dienst naar behooren waar te nemen". 22)

DE NIEUWE VELDWACHTER.

In het jaar 1890 wordt een extra veldwachter te Wouwse Plantage aangesteld. Het verzoek daartoe kwam van grondeigenaar Rey uit Brussel, die 270 hectare grond nabij de Belgische grens bezit. Hij kan maar moeilijk aan een jacht-opziener komen, omdat in 1883 op zijn grond de onbezoldigd rijksveldwachter Coremans door een stroper vermoord is. Nu er weinig trek is in dit baantje komt Rey aan met iemand die een strafblad heeft: Guilhelmus Ludovic van Uffelen, tweemaal veroordeeld wegens jachtovertreding. "Zijn gedrag wordt echter loffelijk genoemd". In een brief aan de Commissaris van de Koning, waarin de burgemeester Van Uffelen voordraagt voor benoeming schrijft hij: "Bij aandachtige overwegingen lacht mij dit voorstel wel toe. De veldwachter zou, ruim een uur gaans van de kom en nabij de Belgische grens, toezicht kunnen uitoefenen op bedelarij, een wakend oog op diefstallen, zelfs als bode dienst doen". In bijzondere gevallen zou hij ook de overige veldwachters van dienst kunnen zijn en hun werk verlichten, want, schrijft de burgemeester, "zij hebben het al zoo druk". Waarna hij, tegen de achtergrond van het strafblad tenslotte konstateert dat Van Uffelen, als hij niet bevalt, altijd nog ontslagen kan worden. 23)

Kort nadien betreft Van Uffelen, inmiddels benoemd als boswachter, samen met boswachter van Bergen uit Essen, drie personen die met een fret konijnen aan het vangen waren bij de Zoom. Bovendien hebben de stropers twee boompjes afgesneden in het mastbos van de weduwe Laurijssen-van Beeck om in pijpen naar konijnen te graven. Een deel van het hout wordt door hen in beslag genomen. 24)

Het politiecorps telt aan het begin van het jaar 3 agenten. Nachtwakers zijn niet aangesteld, omdat daarin voorzien wordt door beurtelingse nachtdienst van de agenten. 25)

Aan het eind van het jaar wordt ze opgedragen "met verdubbelende ijver en gestrengheid te waken" tegen de verboden

ADMINISTRATIE VAN DE GODSHUIZEN TE 's-HERTOGENBOSCH.
Geneeskundige Inrichting „VOORBURG" te Vught.

Declaratie voor de gemeente *Woud* wegens verpleging van de
Dienstvaar hierna genoemde krankzinnigen. *Eerste* kwartaal 18*90*
18*90* Kostgeld ad f*200.* en kleeding ad f*50.* 's jaars.

FOLIO.	NAMEN DER KRANKZINNIGEN.	VERPLEEGTIJD.	BEDRAG.
112		<i>1 Januari - 31 Maart</i>	50 10
158		<i>id</i>	50 00
641		<i>id</i>	50 00
648		<i>id</i>	50 00
792		<i>id</i>	50 00
			250 00

[Signature]
[Signature] Burgemeester
[Signature] Wethouder
[Signature] Secretaris.

Het verplegen van krankzinnigen in Vught kost de gemeente elk kwartaal 50 gulden per inwoner. (ter wille van privacy zijn door de redactie de namen verwijderd).

invoer van varkens in Noord-Brabant, die vervolgens in Rotterdam op de markt gebracht worden. Reden daarvoor is dat onder het rundvee in België mond- en klauwzeer uitgebroken is. 25)

Overigens heerst er ook hondsdelheid in Roosendaal, Halsteren en Bergen op Zoom. De Wouwenaren zijn nagenoeg het hele jaar verplicht hun honden te muilkorven.

DIENSTPLICHT.

Aan het eind van de tachtiger jaren ontstaat in ons land een discussie over een eventuele invoering van de dienstplicht. Tot dan toe werd via loting aangewezen wie in dienst moest, maar had men geen zin of tijd, dan kon degene die het lot getrokken had, een ander in zijn plaats laten gaan. Nu zijn er echter gedachten om voortaan iedere jonge verplicht militaire dienst te laten vervullen. De Roosendaalse gemeente vindt dit idee belachelijk. Want in april wordt door de Wouwse gemeenteraad een motie van de gemeente Roosendaal voor kennisgeving aangenomen "daarbij den wensch uitdrukkelijk dat het der Hooge Regeering moge behagen nimmer een wetsontwerp in te dienen, waarbij den persoonlijken militiedienstplicht wordt bepaald". 26)

De oefeningen van de militairen gaan gewoon hun gang. In oktober meldt burgemeester Daverveld aan de kolonel commandant van het derde regiment Infanterie te Bergen op Zoom dat "tijdens manoeuvres alhier bij het lossen van kanonschoten het dak van Willem Mariën beschadigd is door afslaan van pannen en loslaten van kalk". De schade wordt geraamd op een tientje. 27)

Ook in andere gevallen fungeert de burgemeester als intermediair. Zo verzoekt hij zijn Roosendaalse collega aan de vrouw van bakker Bruglemans in de Molenstraat te melden dat haar broer Gerardus Buijck, die op 2 oktober 1889 met het stoomschip Samarang als hoornblazer der infanterie naar Indië vertrokken is, zijn overlijden op 20 mei 1890 in Oeloe Liman Malis (Palembang-Sumatra) te melden. De Bergse burgemeester wordt gevraagd van eenzelfde bericht kond te doen aan Buijcks zuster die bij C.Philips in de Stationsstraat woont. 28)

Tenslotte nog een aardig voorbeeld uit het correspondentie-

Declaratie ten laste der gemeen.
 Woud van A. J. van Son, gemeen.
 Secretaris, wijens uitbetaalde dag-
 gelden aan manschappen der Nati-
 onale Militie, ter intyding of tot
 het houden van wapen oefeningen
 opgeroepen.

1820.

1	Meer	F. Voeten	0.25
1	do	C. Matshuis	0.25
9	do	J. van Meel	0.25
9	do	M. G. P. Govaarts	0.25
9	do	M. Maas	0.25
9	do	L. Sneyvaenger	0.25
9	do	J. Dietvoort	0.25
9	do	A. Buizen	0.25
9	do	A. Matshuis	0.25
9	do	P. van Lande	0.25
9	do	H. Beckelaas	0.25
9	do	M. de Regt	0.25
10 Aug.		J. Nijfen	0.25

Totaal 3.25.

De daggelden aan manschappen voor de nationale militie bedragen een
 kwartje.

4

register van de burgemeester. Aan de kapitein Garnizoens-commandant te Willemstad stuurt hij de oude schoenen toe van kanonnier Kornelis van Hees. Wat wilde het geval? Van Hees is op verlof thuis aangekomen op klompen, die hij bij een herbergier in Roosendaal geleend had. Hij had zijn voeten stuk gelopen omdat zijn dienst schoenen ter waarde van f 3,50 te nauw waren. Zijn moeder, "door medelijden bewogen" kocht hem een paar nieuwe schoenen van f 3,25 in Bergen op Zoom. Op die schoenen ging hij naar zijn garnizoen terug en zijn oude schoenen liet hij bij zijn ouders achter. "Die ze natuurlijk verkocht zouden hebben wanneer zich daartoe ene gelegenheid had voorgedaan", konstateert de burgemeester na een onderzoek door veldwachter Eijzermans. Hij stuurt de (buitenmodel) schoenen terug en vraagt of de ouders weer in het bezit kunnen komen van de schoenen die door hem na zijn verlof zijn meegenomen. 29)

Dussen, januari 1990.

Henk Hellegers.

NOTEN:

Bronnen: - Notulen raadsvergadering 1890 (NR)
- Notulen vergaderingen B.en W.1890 (NBW)
- Correspondentieregister B.en W.1890 (CBW)
- Correspondentieregister burgemeester 1890 (CB)
- Publicatieregister burgemeester 1890 (PB)
- Publicatieregister B.en W. 1890 (PBW)

1. Zie hiervoor De Wouwse Gemeenteraad anno 1889, Vierschaer 3-'89, pag.51 e.v.
2. Hierover is onder meer geschreven in "Wouw in het nieuws anno 1889", De Vierschaer 1-'89.
3. N.B.W., 25-11.
4. N.R., 29-11.
5. De Vierschaer 3-'89, pag.54.
6. C.B.W., 29-12.
7. C.B.W., 8-11.
8. N.R., 2-9.
9. C.B.W., 2-9.
10. N.R., 31-10.
11. N.R., 1-3.

1890
De Gemeente Nieuw aan-jaar Havermans
Metselaar alsolus slecht

1890

April 1 drie Schoutheide gooyt aan
het Schooldoelwerk te Nieuw

April 1 tot 5 vier dagen getit met twee man 10 40

februari 1 tot 5 om mous wit sel

twee wit kras ten

twee kilo gips

een half mud wit sel kalf en molen kras

1 20

10 40

2 40

2 80

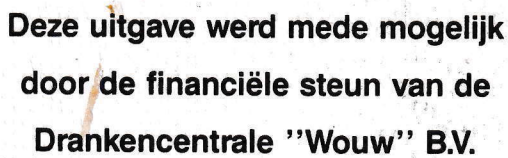
50

50

19 85

Metselaar Jac. Havermans heeft onderhoud verricht aan de openbare school
in WOUW.

-
12. P.B.W., 26-7.
 13. N.R., 26-7.
 14. N.R., 2-9.
 15. N.R., 31-10.
 16. N.R., 1-3.
 17. C.B.W., 12-10.
 18. N.R., 12-4.
 19. N.B.W., 17-5.
 20. N.R., 2-9.
 21. C.B., 26-7.
 22. C.B.W., 23-10.
 23. C.B., 13-5.
 24. P.B., 17-11.
 25. P.B., 14-11.
 26. N.R., 12-4.
 27. C.B., 10-10.
 28. C.B., 17-7.
 29. C.B., 12-2.

N HET MARQUISAAT VAN
khof slikken
Hildernisse en